

Een radioluentie tussen de radices van 2 vitale gebitselementen

Een asymptomatische radioluentie tussen de gebitselementen 44 en 45 bij een 64-jarige vrouw bleek te berusten op een laterale parodontale cyste. De laterale parodontale cyste is een relatief zeldzame odontogene cyste met kenmerkende histopathologische aspecten. De behandeling bestaat uit enucleatie. Bij onvolledige verwijdering kan recidief optreden.

Amaral Mendes R, Waal I van der. Een radioluentie tussen de radices van 2 vitale gebitselementen
Ned Tijdschr Tandheelkd 2006; 113: 326-327

Ziektegeschiedenis

Een 64-jarige, gezonde vrouw werd door haar tandarts verwezen vanwege een bij toeval ontdekte radioluentie tussen de radices van de gebitselementen 44 en 45. Er waren geen klachten. Bij intraoraal onderzoek werden geen bijzonderheden aangetroffen, in het bijzonder niet ter plaatse van de gebitselementen 44 en 45. Beide gebitselementen waren vitaal. Op de röntgenfoto werd een goed begrensde lucentie gezien tussen de gebitselementen 44 en 45 (afb. 1). Wat te doen?

Overwegingen

Een enkele maal blijkt een op de röntgenfoto afwijkend beeld te berusten op een anatomische variatie. Een voorbeeld van een dergelijke situatie is de cyste van Stafne in de kaakhoek. De cyste van Stafne betreft geen echte cyste, maar een indeuking van de linguale zijde van het bot van de kaakhoek die zich röntgenologisch aftekent als een cyste. Het röntgenologische beeld van de cyste van Stafne

Afb. 1. Goed begrensde radioluentie tussen de vitale gebitselementen 44 en 45.

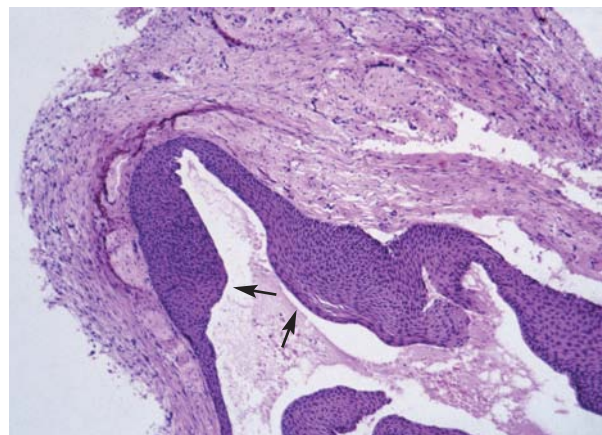

is dermate kenmerkend, dat het over het algemeen verantwoord is om af te zien van aanvullend diagnostisch onderzoek of exploratie. De in afbeelding 1 getoonde radioluentie kan daarentegen niet goed worden verklaard op grond van een anatomische variatie. Er is namelijk een groot aantal in het kaakbot voorkomende aandoeningen die in een dergelijk röntgenbeeld kunnen resulteren. Daarbij moet vooral worden gedacht aan een laterale parodontale cyste, een odontogene keratocyste en zelfs een ameloblastoom. Gelet op de leeftijd van patiënte is het onwaarschijnlijk dat het hier om een solitaire beencyste gaat. Gezien voornoemde mogelijke diagnoses is het niet verantwoord te volstaan met controle, ook al heeft patiënte geen klachten.

Behandeling

Onder lokale anesthesie werd een exploratie van de interradiculaire regio tussen de gebitselementen 44 en 45 uitgevoerd. Het buccale corticale bot bleek afwezig te zijn en

Afb. 2. Histopathologisch beeld van een laterale parodontale cyste; kenmerkend zijn de verdikkingen ('plaques', zie pijlen) van enkele lagen brede epitheelbekleding van de cysteholte (oorspronkelijke vergroting x 25).

in de interradiculaire regio werd een cysteuze afwijking aangetroffen. De cysteuze afwijking bleek gemakkelijk te verwijderen. De wond kon primair worden gesloten. De genezing verliep ongecompliceerd. Uit het histopathologische onderzoek bleek sprake te zijn van een laterale parodontale cyste (afb. 2).

Beschouwing

De laterale parodontale cyste is een relatief zeldzame odontogene ontwikkelingscyste. De geschatte incidentie bedraagt 1 per miljoen inwoners per jaar. In de literatuur worden uiteenlopende suggesties gedaan over de oorsprong van het cyste-epitheel, variërend van gereduceerd glazuurepitheel, resten van de tandlijst tot epitheelresten van Malassez (Rasmussen et al, 1991; Shear, 1992). Verondersteld wordt dat de zeldzame gingivacyste bij volwassenen de extraossale evenknie is van de intraossaal gelegen laterale parodontale cyste.

De laterale parodontale cyste wordt histopathologisch gekenmerkt door enkele lagen brede epitheelbekleding waarin verdikkingen ('plaques') voorkomen. Tevens kunnen glycogeenrijke heldere cellen worden aangetroffen. Een bijzondere variant van de laterale parodontale cyste is de botryoïde odontogene cyste. Laatstgenoemde cyste heeft macroscopisch een multilobulair aspect, maar toont dezelfde histopathologische kenmerken (Van der Waal, 1992).

Na onvolledige verwijdering kan een laterale parodontale cyste gemakkelijk recidiveren. Maligne onttaarding van het cyste-epitheel is nooit beschreven.

Literatuur

- > Rasmusson LG, Magnusson BC, Borrmann H. The lateral periodontal cyst. A histopathological and radiographic study of 32 cases. *Br J Oral Maxillofac Surg* 1991; 29: 54-57.
- > Shear M. Gingival cyst of adults, lateral periodontal cyst, botrytis odontogenic cyst and glandular (sialo-)odontogenic cyst. In: Shear M (ed.). *Cyst of the oral regions*. Oxford: Wright/Butterworth-Heinemann, 1992.
- > Waal I van der. Lateral periodontal cystlike lesion; a discussion on the so called botryoid odontogenic cyst. *J Dent Assoc S Afr* 1992; 47: 231-233.

Summary

A radiolucency between the roots of 2 vital teeth

An asymptomatic radiolucency between a vital 44 and 45 was detected in a 64-year-old woman. Treatment consisted of enucleation. Histopathologically, the features of a lateral periodontal cyst were observed. The lateral periodontal cyst is a rather rare developmental odontogenic cyst that has a tendency to recur after incomplete removal.

Bron

R. Amaral Mendes², I. van der Waal¹

Uit ¹de afdeling Mondziekten en Kaakchirurgie/Pathologie van het Vrije Universiteit Medisch Centrum in Amsterdam/Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam en ²de afdeling Kaakchirurgie van de Faculteit Tandheelkunde van de Universiteit van Porto, Portugal

Datum van acceptatie: 21 april 2006

Adres: prof. dr. I. van der Waal, VUmc/ACTA, postbus 7057, 1007 MB Amsterdam

i.vanderwaal@vumc.nl